

Riigimetsa Majandamise Keskus

Sagadi küla, Haljala vald,
45403 Lääne-Viru maakond
e-post rmk@rmk.ee

30. jaanuaril 2023. a

Vaide esitajad:

SA Eestimaa Looduse Fond

Staadioni 67, Tartu 51008
e-post: elf@elfond.ee

MTÜ Eesti Ornitoloogiaühing

Veski 4, Tartu 51005
e-post: eoy@eoy.ee

VAIE

Vaide esitajad taotlevad Riigimetsa Majandamise Keskuse juhatuse 30.12.2022. a käskkirja nr 1-5/115 „RMK metsaparandustööde kavandamise nimekirja 2023-2024 kinnitamine“ kehtetuks tunnistamist ja uue otsuse tegemist, kuhu on kaasatud vaide esitajad ja muud puudutatud keskkonnaorganisatsioonid, millele eelneb objektide eelvaliku keskkonnamõju hinnang, majandusliku tasuvuse hinnang ja kus lähtutakse kuivendamise minimeerimise põhimõttest kooskõlas Vabariigi Valitsuse rohepoliitika ning kliima- ja elurikkuse eesmärkidega ja võetakse aluseks Keskkonnaameti korraldamisel väljatöötatava juhise¹ soovitusel.

1. Asjaolud

1. RMK juhatuse liige Tavo Uuetalu kinnitas 30.12.2022. a käskkirjaga nr 1-5/115 RMK metsaparandustööde kavandamise nimekirja aastateks 2023-2024. Nimekiri on Exceli tabeli vormis lisatud käskkirjale.
2. Nimekirjas on üle 800 kirje. Loetletud on projektid metsa kuivenduseks (kogupindala 39 170 ha) ning tee-ehitusprojektid (kogupikkusega 555,913 km). Tööde prognoositav maksumus on summeerituna 47 910 954 eurot.

---

¹ Maaparandussüsteemide negatiivsete mõjude leevendus- ja kompensatsioonimeetmete rakendamise juhis (16.01.2023 mustand), Koostajad: Riinu Rannap, Maarja Vaikre, Elin Soomets-Alver, Kai Vellak, Liina Remm, Piret Lõhmus. KOHAK meede 3.4. „Maismaaökosüsteemide ja -elupaikade stabiilsuse, soodsa seisundi, funktsioonide, ressursside ja mitmekesisuse tagamine muutavas kliimas”.

3. Käskkirja õigusliku alusena on märgitud RMK põhimääruse § 18 lg 5 ja 6 ning RMK metsaparandustööde kavandamise juhendi punkt 4. Käskkirjas ei ole esitatud selle andmise kaalutlusi.

2. Vaideõigus

4. HMS § 71 sätestab, et isik, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib esitada vaide.
5. KeÜS § 30 sätestab kaebeõiguse erinormi keskkonnaasjades. Vastavalt lõikele 2, kui keskkonnaorganisatsioon vaidlustab haldusakti või sooritatud toimingut halduskohtumenetluse seadustikus või haldusmenetluse seaduses sätestatud korras, eeldatakse, et tema huvi on põhjendatud või et tema õigusi on rikutud, kui vaidlustatud haldusakt või toiming on seotud organisatsiooni keskkonnakaitseliste eesmärkide või senise keskkonnakaitselise tegevusvaldkonnaga. **Vaidlustatud käskkiri seondub eelkõige märgade ökosüsteemidega** (nagu sood ja soometsad), mille seisundit kuivendamine oluliselt mõjutab, **vee-elupaikadega**, mida mõjutab kuivendusvesi (veerežiim, kuivendusveega kanduvad toitained ja heljum) **ning kliimaküsimustega**, sest turvasmuldade kuivendamisel eraldub suures koguses süsihappegaasi ja vähesemal määral lämmastikdioksiidi, suureneb lahustunud orgaanilise süsiniku väljakanne ning jätkub metaani emissioon. (Eesti kasvuhoonegaaside viimase täpsustuse kohaselt arvestati kuivendatud turvasmuldadelt CO₂ koguseid määras 0,7 miljonit tonni aastas.²⁾
6. Eestimaa Looduse Fond (ELF) on mittetulunduslik valitsusväline sihtasutus, mille eesmärgiks on Eesti looduse ja keskkonna kaitsmine (põhikirja³ p-d 1.3 ja 1.4). ELF on tegutsenud üle 30. aasta. ELF tegutseb tervel Eesti territooriumil ja osaleb ka rahvusvahelistes projektides. Märgalade ja metsade ning neist sõltuvate liikide kaitse on alati olnud ELF-i tegevustes olulisel kohal. ELF tegutseb aktiivselt ka kliimavaldkonnas. Hetkel on ELF-il pooleli mitu asjakohast projekti.⁴ Eelnevast nähtub, et **ELF on valitsusväline keskkonnaorganisatsioon KeÜS § 31 lg 1 p 1 tähenduses ning vaidlustatud käskkiri on seotud nii ELF-i keskkonnakaitseliste eesmärkidega kui ka seniste tegevusvaldkondadega KeÜS § 30 lg 2 tähenduses**. Seega on ELF-il käskkirja vaidlustamiseks vaideõigus.

---

² Keskkonnaministeerium, Kasvuhoonegaaside inventuur,

<https://envir.ee/kliima/kasvuhoonegaasid#aruanded>
[Kasvuhoonegaaside inventuur 1990-2021 | 9.79 MB | 7z](#)

³ Eestimaa Looduse Fondi põhikiri, <https://elfond.ee/elf/pohikiri>

⁴ Eestimaa Looduse Fondi käimasolevad projektid, <https://elfond.ee/teoksil>

7. Eesti Ornitoloogiaühing (EOÜ) on mittetulunduslik valitsusväline keskkonnaühendus, mille eesmärgiks on põhikirja⁵ p 2.1. kohaselt Eesti linnustiku uurimine, kaitse ja tutvustamine. Põhikirja p.2.2.5. kohaselt aitab EOÜ kaasa lindude jaoks esmatähtsate elupaikade ja alade kaitsmisele ning linnustiku mitmekesisuse säilitamisele. Käskkirjaga kavandatav ulatuslik kuivendus ja teedeehitus mõjutab metsalinnustiku (sh kuivendusele tundlike kaitstavate liikide nagu II kategooria liik metsis või I kaitsekategooria liik must-toonekurg) seisundit elupaikade niiskusraamatu olulise muutuse ning elupaikade killustumise tõttu. Käskkirjaga kavandatav kuivendus mõjutab oluliselt linnustikku ja on seega seotud EOÜ põhikirjaliste eesmärkidega. EOÜ on asutatud 1921. a ning tegutseb aktiivselt, mh on EOÜ kasutanud linnustiku kaitseks ka õiguslikke vahendeid, sh kohtuvaidlusi, milles on EOÜ kaebeõigust keskkonnaorganisatsioonina tunnustatud. **EOÜ on valitsusväline keskkonnaorganisatsioon** KeÜS § 31 lg 1 p 1 tähenduses ning vaidlustatud käskkiri on seotud nii EOÜ-i keskkonnakaitseliste eesmärkidega kui ka seniste tegevusvaldkondadega KeÜS § 30 lg 2 tähenduses. Seega on EOÜ-il käskkirja vaidlustamiseks vaideõigus.
8. HMS § 8 lg 1 kohaselt on haldusorgan seadusega, selle alusel antud määrusega või halduslepinguga avaliku halduse ülesandeid täitma volitatud asutus, kogu või isik. MS § 6 lg 1 kohaselt on riigi ülesandeks metsanduses riigimetsa valitsemine ja majandamine. MS § 47 lg 1 kohaselt on RMK riigitulundusasutus, kes riigimetsa majandajana tegutseb Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas metsaseaduse, teiste õigusaktide ja oma põhimääruse alusel. RMK põhiülesanne on riigimetsa majandamine (MS § 48 lg 1). RMK on kantud riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikku registrisse (reg kood 70004459), kus tema õiguslikuks vormiks on märgitud „täidesaatva riigivõimu asutus või riigi muu institutsioon“. Eelnevast tuleneb, et **RMK on haldusorgan, sest RMK on riigiasutus, kes seaduse alusel täidab avaliku halduse ülesannet, milleks on riigimetsa majandamine.**
9. Käskkirjaga määratletud maaparandustööde maht on Eesti mastaabis erakordne. Pole kahtlust, et kaval on potentsiaalselt väga suur negatiivne mõju märgade ökosüsteemide elustikule, looduslike vooluveekogude seisundile ja kliimale läbi CO2 heidete kasvu. Keskkonnaorganisatsioonidel on eriline rahvusvahelise, EL-i ja riigisisese õigusega tunnustatud roll avalike keskkonnahuvide kaitsel, mh on nende ülesanne jälgida, et avaliku võimu tegevus lähtub keskkonnavalasest avalikust huvist. Keskkonnaorganisatsioonid piiritlevad läbi põhikirja ja tegevuse teatud keskkonnavalaste avalike huvide kogumi, millesse sekkumisel eeldatakse nende õiguste riivet vaidluste algatamisel nagu on eelnevalt selgitatud puutumuse kontekstis. Vaide esitajate poolt kaitstavateks avalikeks huvideks on mh märgalade ja vooluveekogude elupaikade ja neist sõltuvate liikide soodne seisund ja negatiivsete kliimamõjude vähendamine. Käskkirjal on selge mõju vaide

---

⁵ Eesti Ornitoloogiaühingu põhikirja, https://eoy.ee/pics/242_EOY_p%C3%B5hikirja.pdf

esitajate poolt kaitstavatele avalikele huvidele. **Käskkiri riivab** seega **vaide esitanud keskkonnaorganisatsioonide õigusi** vähemalt vaideõiguse kontekstis.

10. Eelnevat kinnitab ka Euroopa Kohtu praktika. Loodusdirektiivi (92/43/EMÜ) artikli 6 lõike 3 ja kohtupraktika kohaselt tuleb hinnata selliste kavade mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärkidele, mille osas pole objektiivse teabe alusel oluline ebasoodne mõju välistatud. Selliseks kavaks on ka vaidlustatav käskkiri (vt p 17.3). Euroopa Kohus selgitas asjas C-243/15, et **keskkonnaorganisatsioonidel peab olema võimalik vaidlustada loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 reguleerimisalas olevaid otsuseid** tulenevalt Arhusi konventsiooni⁶ artikli 9 lõikes 2 sätestatud põhimõttest tagada avalikkusele laiaulatuslik juurdepääs õigusemõistmisele (C-243/15, p 59-60).

3. Muud menetluslikud küsimused

11. Vastavalt HMS §-le 75 tuleb vaie haldusaktile või toimingule esitada 30 päeva jooksul, kui seadus ei sätesta teisiti, arvates päevast, millal isik vaidlustatavast haldusaktist või toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama. Käskkiri on antud 30.12.2022, millest 30 kalendripäeva möödus 29.01.2023 (pühapäev). TsÜS § 136 lg 8 kohaselt on tähtpäevaks puhkepäevale järgnev esimene tööpäev. Vaide käskkirjale saab seega esitada vähemalt kuni 30.01.2023. **Kokkuvõttes on vaie esitatud tähtaegselt.**
12. Vaide esitajad kinnitavad, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust.

4. Vaide põhjendused

13. **Käskkiri on põhjendamata.** Käskkirjas ei sisaldu ühtki kaalutlust, mis võimaldaks hinnata, kas antud tööde tegemine on otstarbekas ja kas tööde valikul on arvestatud kõiki asjakohaseid avalikke huve.
14. **Käskkiri on vastuolus riigivara valitsemise nõuetega.** Riigitulundusametuse valduses oleva riigivara valitsemisel kohaldatakse riigivara seadust (RVS § 2 lg 4). Riigivara valitseja on kohustatud riigivara valitsema eesmärgipäraselt, otstarbekalt, säästlikult ja heaperemehelikult (RVS § 8 lg 1). Riigivaraga valitseja, tehes riigivaraga mis tahes toiminguid või tehinguid, peab juhinduma põhimõttest suurendada kasu ja vältida kahju, mis riik võib neist toimingutest või tehingutest saada (RVS § 8 lg 4). Sellest põhimõttest peab lähtuma ka maaparandustöid

---

⁶ Keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon, <https://www.riigiteataja.ee/akt/12846021>

kavandades. Vaide esitajale teadaolevalt **puuduvad kaasaegsed RMK kuivendustöid käsitlevad uuringud, sh pidev seire, millest nähtuks, kui palju suureneb kuivenduse ja kuivendussüsteemide rekonstrueerimise või uuenduse tõttu metsa produktiivsus.** Seega pole kindel, et kõik kavandatud maaparandustööd on vajalikud isegi puhtalt majanduslikust seisukohast, vaid tegemist võib olla riigivara raiskamisega suures ulatuses. Veelgi olulisem on, et **riigi kasu ja kahjuna ei saa käsitleda üksnes otsest majanduslikku kasu ja kahju, vaid arvestada tuleb ka kahju loodusväärtustele ja ökosüsteemide kahjustamise tõttu saamata jäävat kasu.**

15. **Käskkiri on vastuolus riiklikes arengudokumentides antud suunistega**, mis nõuavad maaparanduselt asukohatundlikke valikotsuseid ja kaasnevate mõjude hoolikat kaalumist.

15.1. Vabariigi Valitsuse 2. märtsil 2017 kinnitatud „**Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 ja rakendusplaan aastateks 2017–2020**” (KOHAK) kohaselt vajab maaparandussüsteemide töökindluse tagamine senisest suuremaid ja järjepidevaid investeeringuid, mis nõuavad **asukohatundlikke valikotsuseid**. Sama printsiip on suuniseks ka kehtivates veemajanduskavades. Puudub kindlus, et käskkirja kehtestamisel on neist nõuetest lähtutud.

15.2. **Rohepoliitika eksperdirühma raport**⁷ näeb ette leppida kokku kliima-, elurikkuse ja sotsiaal-majanduslikust vaatest tasakaalustatud maakasutussektori (LULUCF) sidumiseesmärk ja suurendada võrreldes praegusega maakasutussektoris seotud süsinikuvaru. Raporti kohaselt sõltub maakasutussektori süsinikubilanss eelkõige metsamajandamise praktikatest (sh raieintensiivsusest), kuivendatud aladest lähtuvast heitmest ja turbatööstusest ning põllumajanduslikest praktikatest. **Võtmetähtsusega on süsinikuvaru suurendamisel ja maakasutussektori sidumisvõime parandamisel keskenduda süsinikuvaru suurendamisele metsamaal, põllumajandusmaal ja märgaladel.** Raporti kohaselt toovad järgmise 30 aasta kontekstis kiirema kasu kuivendamise mõjude leevendamine, turvasmuldade kaitse (sh märgalaviljelus), turbatootmise mõjude kahandamine, püsirohumaade kaitse, pärandniitude kaitse ja hooldamine, maastikuelementide taastamine ja loomine, metsamaadel metsaraie ruumiline planeerimine (et tagada süsinikuvaru suurenemine ja elurikkusele oluliste vanade ja loodusliku dünaamikaga metsade piisavus maastikus) ja raieintensiivsuse optimeerimine. Käskkirjas ei arvestata piisavalt negatiivsete kliimamõjude vähendamise vajadusega. **Käskkirjas**

---

⁷ Rohepoliitika eksperdirühma raport: <https://valitsus.ee/media/4870/download>

kavandatud mahus tööde elluviimisel muutub küsitavaks saavutada vajalikku süsiniku sidumise võimet maakasutussektoris.

15.3. Metsanduse arengukava (kinnitamata) aastani 2030 nõuetele vastavaks tunnistatud strateegilise keskkonnamõju hindamise aruandes tuuakse välja, et metsakuivendust võib lugeda oluliseks metsamajanduse kaasmõjuks, mille minimeerimine nõuab mõjude eelhindamist ning leevendavate meetmete rakendamist. Sedastatakse, et **praegu hinnatakse metsakuivenduse kavandamisel selle otseseid mõjusid looduskaitse objektidele, kuid mõjusid elurikkusele ja veekeskkonnale ning kuivenduse kliimamõjusid ei võeta otsustuste tegemisel piisavalt arvesse. Sellist mõjude arvesse võtmist ei nähtu ka käskkirjast.**

16. Käskkirjas puuduvad kaalutlused, millest nähtuks, kuidas on selle andmisel arvestatud loodusväärtuste kaitse vajadusega, kuigi loodusväärtuste kaitse on selgesõnaliselt seadusega RMK-le pandud ülesanne. RMK põhiülesanne on riigimetsa majandamine (MS § 48 lg 1), kuid metsa majandamine MS tähenduses pole vaid riigile otsese tulu teenimine, vaid hõlmab ka metsa kaitset (MS § 16). RMK tegevusalade ja ülesannete täpsemas määratluses (MS § 48 lg 2) on loodusväärtuste kaitse eraldi välja toodud. **On ilmne, et maaparandustööde teostamine käskkirjas ettenähtud ulatuses ei arvesta loodusväärtuste kaitse vajadusega.** Vaide esitajad rõhutavad eriti järgmist.

16.1. Loodusväärtuste tõhusaks kaitseks on vaja piirata kuivendustegevust nii kaitstavatel aladel, neid mõjutavatel aladel, kui ka laiemalt väljaspool kaitstavaid alasid. Eesti riigil on kohustus tagada kaitstavate liikide ja elupaikade soodne seisund. Seda eesmärki ei ole realistlik saavutada kõigi liikide ja elupaigatüüpide osas, kui kuivenduse negatiivsele mõjule ei pöörata väljaspool kaitstavaid alasid praktiliselt mingit tähelepanu. Seondult tuleb esile tuua, et EL elurikkuse strateegia aastani 2030⁸ seab eesmärkideks laiendada olemasolevaid Natura 2000 jt kaitstavaid alasid ning kaitsta rangelt väga suure elurikkusega alasid, sh parandada 30% praegu ebasoodsas seisundis olevatest elupaigatüüpidest ja liikide elupaikadest. Lisaks kavandatakse 2030. aastaks taastada kahjustatud elupaiku, kusjuures eriti olulised on suure süsinikuvaruga ökosüsteemid, nagu näiteks sood ja metsad, mida tuleks kestlikult majandada ja tegeleda elurikkuse vähenemise peamiste põhjustega.

16.2. Keskkonnaameti tellimusel on kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 (KOHAK) meetme 3.4. "Maismaaökosüsteemide ja -elupaikade

---

⁸ Elurikkuse strateegia aastani 2030: https://environment.ec.europa.eu/strategy/biodiversity-strategy-2030_et

stabiilsuse, soodsa seisundi, funktsioonide, ressursside ja mitmekesisuse tagamine muutuv kliimas” raames koostamisel **maaparandussüsteemide negatiivsete mõjude leevendus- ja kompensatsioonimeetmete rakendamise juhise**. Tartu Ülikooli Ökoloogia ja Maateaduste Instituudi teadlaste koostatav juhise koondab kaasaegset teaduslikku teadmist kuivendussüsteemide kohta ning annab olulise sisendi metsaparanduslike otsuste tegemiseks lähtuvalt mitmete kehtivate riiklike arengukavade eesmärkidest. Juhises käsitletakse lisaks maaparanduse mõjudele, nende leevendamisele ja kompenseerimisele ka kuivenduse vajaduse tuvastamist, mis on üks riiklikest arengudokumentidest tulenevaid suuniseid. Juhisest nähtub, et **kuivendustööde kavandamisel on vajalik läbi viia mitmekülgset kaalutletud valik**, mida käskkirjas toodud objektide puhul ei ole tehtud. Näiteks on juhises asutud järgmistele seisukohtadele (mustand 16.01.2023, lk 58-59):

- 16.2.1. Maaparanduse suure negatiivse keskkonnamõju tõttu tuleb maaparandussüsteemide hooldustööd senisest enam vajaduspõhiseks muuta, järgides põhimõtet, et vähem on parem.
- 16.2.2. Väheproduktiivsetel soomuldadel ning aladel, kus esmakordne kuivendus suurendab puistu juurdekasvu vaid vähesel määral (näiteks karusambla ja sinika kasvukohatüüpides), tuleb kuivenduskraavide rekonstrueerimine ja uuendamine keelustada või lubada seda vaid minimaalses ulatuses, kui kogu kuivendusobjekti toimimine sõltub viidatud ala läbivast kraavist ning seda pole võimalik ümber projekteerida. Samuti ei ole vaja kraave rekonstrueerida aladel, kus on ülekaalus (rohkem kui 50% maaparandussüsteemi pindalast) juba piisavalt kuivad kasvukohatüübid nagu mustika, jänesekapsa-mustika, jänesekapsa ning sinilille.
- 16.2.3. Kuna suure tagavaraga ($> 120 \text{ m}^3/\text{ha}$) puistu kuivendab evapotranspiratsiooni tõttu piisavalt, on paljudel aladel kraavide korrashoid tarbetu. Soome ja Kanada uuringud on näidanud, et ka metsa uuendamine on võimalik ilma olulise veetõusuta, kui kasutada lageraie alternatiive. Vajalik on koostada metsakasvatuslik kuivendussüsteemi korrashoiu planeerimismudel, mis võtab evapotranspiratsiooni arvesse ning tarbetust kraavide uuendamisest loobuda.
- 16.2.4. Kõige kulutõhusam lahendus settereostuse kontrollimiseks on osade kraavide või kraavilõikude puhastamata jätmine, millega vähendatakse allavoolu kanduvate osakeste hulka.

16.2.5. Elustiku toetamiseks tuleb loodusliku ilmega kraavilõikude (nähtava vooluga, veesisese taimestikuga), õgvendatud ojade ja kraavide suudmelähedaste lõikude puhastamisest hoiduda.

16.2.6. Raiejärgse liigniiskuse vältimiseks kasutada kraavide rekonstrueerimise asemel raiesmikel vagukraavitust ehk vesivagusid.

17. Pole hinnatud kava mõjusid.

17.1. Haldusorgan on kohustatud välja selgitama menetletavas asjas olulise tähendusega asjaolud ja vajaduse korral koguma selleks tõendeid oma algatusel (HMS § 6). **Keskkonnaasjades tuleb juhinduda ettevaatuspõhimõttest** (KeÜS § 11). Põhimõtte kohaselt tuleb keskkonnariskiga tegevuste suhtes otsuste tegemisel selgitada välja nende tegevuste mõju keskkonnale ja keskkonnariski tuleb kohaste ettevaatusmeetmete võtmisega võimalikult suurel määral vähendada. **Käskkirjast ei nähtu, et maaparandustööde kava kehtestamisel oleks mõjusid hinnatud ja püütud keskkonnariske, st maaparanduse võimalikke keskkonnahäiringuid, maksimaalselt vähendada.**

17.2. **Üksikute kuivendustööde mõju hindamine ei saa asendada mõju hindamist strateegilisel tasemel.** Strateegilised kavad näevad ette metsaparandusele vajaduspõhist lähenemist, mis tähendab, et **ka tööde eelvalikul tuleb tööde mõju hinnata ja arvestada.** Nagu on välja toonud rohepoliitika eksperidirühm, hakatakse suurobjekti (antud juhul suurinvesteeringu) puhul sageli detailsemalt keskkonnamõjusid hindama pärast investeerimisotsuse tegemist, mitte ei võeta kvantifitseeritud keskkonnamõjusid esialgse põhimõttelise otsuse tegemisel arvesse. **Üldist eelvalikut ei saa enam objekti tasandil teha.** Käskkirjas kavandatud tööde osas lisandub asjaolu, et investeering koosneb suurest hulgast eraldi projektidest. Üksikute projektide tasemel ei pöörata praktikas aga enam tähelepanu tööde **kumulatiivsetele mõjudele.** Samuti ei alгатata konkreetsete tööde mõju hindamiseks praktikas pea kunagi KeHJS sätestatud keskkonnamõju hindamise menetlusi.

17.3. **Läbi pole viidud Natura hindamist.** Loodusdirektiivi (92/43/EMÜ) artikli 6 lõige 3 sätestab, et iga kava või projekti, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis tõenäoliselt avaldab alale olulist mõju eraldi või koos muude kavade või projektidega, tuleb asjakohaselt hinnata seoses tagajärgedega, mida see ala kaitse-eesmärkidele avaldab. Vaide esitajad rõhutavad, et loodusdirektiiv ei defineeri kava, mistõttu mõjuhindamist ei saa ära jätta põhjendusega, et riigisisese definitsiooni kohaselt ei pruugi olla tegemist kavaga, mille mõju

tuleb hinnata. Ainsaks kriteeriumiks on kava võimaik ebasoodne mõju. Direktiivi artikli 6 lõikel 3 on ka vahetu õigusmõju, (C-127/02, p 66-70), mis tähendab, et sellest tuleb juhinduda otse, kui säte pole riigisisesele õigusesse korrektelt üle võetud. Kohtupraktika kohaselt ei saa olla hindamise läbiviimise eelduseks üksnes veendumus, et kava või projekt avaldab ebasoodsat mõju, vaid ka ainult võimalus või risk, et kava või projektiga selline mõju kaasneb. Seetõttu tuleb mõju hindamine läbi viia, kui objektiivse teabe põhjal pole välistatud, et oluline negatiivne mõju kava või projektiga kaasneb (C-127/02, p 41-45). Arvestada tuleb ka kavandatud tööde kumulatiivseid mõjusid. Koosmõju hindamisel ei saa piirduda kavas ettenähtud tööde kumulatiivsete mõjudega, vaid arvestada tuleb kõigi muude projektide ja kavade kumuleeruvaid mõjusid, sh muid projekte ja kavu kui maaparandus. Natura hindamise kohustust ei välista see, et tööd pole planeeritud toimuma Natura alal. Euroopa Kohtu praktika kohaselt võib Natura ala mõjutada ka tegevus, mida viiakse ellu sellest alast 600 km kaugusel (C-142/16, p 6). **Kokkuvõttes ei ole võimalik välistada nii suures mahus kuivendustööde kavandamisel mõju Natura 2000 võrgustikule, mistõttu oleks tulnud läbi viia Natura mõjude hindamine, mida käskkirja andmisel ei tehtud.**

18. **Käskkirja koostamisse pole kaasatud puudutatud organisatsioone.** Vaide esitajate õigusi ei riiva üksnes otsuse sisulised puudused, vaid ka menetlusnõuete rikkumine selle andmisel. Käskkirja elluviimisel ei saa välistada olulist negatiivset keskkonnamõju, sh ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustikule. KeÜS § 28 kohaselt tuleb olulise keskkonnamõju tegevuse planeerimisse kaasata isikud, kes soovivad otsuse tegemisel kaasa rääkida. Antud sätet peab RMK kui riigiasutus oma tegevuses järgima. Euroopa Kohus on selgitanud, et loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 kohasesse hindamisse tuleb kaasata vähemalt puudutatud keskkonnaorganisatsioonid (C-243/15, p 43). Eeltoodust tulenevalt oleks RMK pidanud käskkirja andmisel andma avalikkusele, eriti puudutatud keskkonnaorganisatsioonidele, võimaluse otsuse tegemisel kaasa rääkida.

Lugupidamisega

Tarmo Tüür
SA Eestimaa Looduse Fond
Juhatuse esimees

/allkirjastatud digitaalselt/

Kaarel Võhandu
MTÜ Eesti Ornitoloogiaühing

Juhataja

/allkirjastatud digitaalselt/

Lisa. Riigimetsa Majandamise Keskuse juhatuse 30.12.2022. a käskkiri nr 1-5/115
„RMK metsaparandustööde kavandamise nimekirja 2023-2024 kinnitamine